

Bütün varlık âlemi beş duyu ile algılanabilir mi? Duyularla algılayamadığımız varlıklar inkâr edilebilir mi? "Görmediğime inanmam" diyen kişileri bu yanlış düşüncelerinden vazgeçirmek için neler söylemeliyiz?

Şurası bir gerçektir ki; varlık âlemi sadece beş duyu ile hissedilebilenlerden ibaret değildir. İnsan görme duyusu ile maddî varlıkları görür. Dili ile tatlar âlemini, kulağıyla sesler âlemini, burnuyla kokular âlemini hisseder. Hâlbuki; elektrik, yerçekimi, mıknatısın itme ve çekme kuvveti gibi nice gerçekler vardır ki, bunlar, ne görülürler ne de iştilirler. Bununla birlikte gerçeklerin varlığı şüphe götürmez.

İşte bu prensibi göz ardı eden bir kısım insanlar, "*görmediğime inanmam*" diyerek, bütün varlık âlemini sadece gözleriyle gördüklerine özgüleyerek büyük bir hataya düşerler. Hâlbuki bir şeyin gözle görünmemesi olmamasına delil olmaz. Zira bu âlemde gördüklerimize oranla göremediklerimiz çok fazladır. Hatta insan vücudunda akıl, hayal, hafıza gibi görünmeyen varlıklar, görünenden kat kat fazladır.

"**Görmediğim şeye inanmam**" safsatasının altında, aklın görevini göze yükleme yanılığı yatmaktadır. Hâlbuki insandaki her bir duyu ayrı bir âlemin kapısını açar; birinin görevi diğerinden beklenmez. Mesela, göz kulağın; burun, dilin görevini göremez. İnsan, gözüyle ne yemeğin tadına ne bülbülün sesine ne de gülün kokusuna bakabilir. Göz bu organların işlevlerini yerine getirmeyen, elbette aklın fonksiyonunu da icra edemez.

Malumdur ki; herhangi bir eser, göz ile görüldüğü hâlde, ustası akıl ile anlaşılır. "**Görmediğim şeye inanmam**" diyen bir insan, bir eserin yapıcısını inkâr durumuna düşer. Aynen bu örnekte olduğu gibi, sonsuz bir kuvvet, ilim ve sanat potansiyelinin ürünü olan bu muhteşem kainatı seyrettiği hâlde, onun ustasını, sanatkârını göremiyorum diyen insan son derece, ilim ve aklıdan uzaklaşmış olur.

Böyle bir insan, bu kâinatta her an tecelli eden ve Allah'ın varlığını güneş gibi gösteren, yaratma, rızık verme, hayat verme gibi sınırsız olayları nasıl açıklayacaktır?

Evet, Allah'ın görme organımız olan göz ile görünmemesi, kudret ve ilmiyle her şeyi kapsamamasından ve zıddının yokluğundandır. Mesela, atmosferin yer küreyi her yandan kuşatması gibi, güneşin de bütün feza âlemini, cismi ile kuşattığını farz etsek, o zaman güneşi göz ile görmek mümkün olmaz. Her yer güneşin ışığıyla kaplandığından güneş görünmez olur. Hem gece gibi bir zıddı da olmadığından zıddının yokluğundan dolayı, güneş görülmez ve bilinmez. Bununla beraber, ışığıyla her yerde bulunan ve her yeri kapsayan, güneşin varlığını inkâr etmek de nihayetsiz cehalet olur.

Aynı mantık perspektifi içerisinde, isim ve sıfatlarıyla her şeyi kuşatan ve her yerde hazır olan ve zıddı olmayan Allah'ın da göz ile görülmemesine bir derece bakılabilir.

“Her şeyi maddede arayanların akılları gözlerindedir, göz ise maneviyatta kördür.”